

HET OPDRACHTGEVERS
FORUM IN DE BOUW

Secretariaat

P/a Technische Universiteit Delft -
Faculteit Bouwkunde

Julianalaan 134 | 2628 BL Delft
Postbus 5043 | 2600 GA Delft

T +31 (0)15 27 88704

E info@opdrachtgeversforum.nl

I www.opdrachtgeversforum.nl

Het Opdrachtgeversforum in de bouw

Jaarverslag 2022

Lindy Molenkamp

Hanneke Veldhuis

Jaarverslag 2022

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Evaluatie 2021	3
2.1	<i>Stuurgroep</i>	3
2.2	<i>Ambassadors of Change</i>	3
2.3	<i>Werkgroepen</i>	4
2.4	<i>Afstemmingsoverleg Corona Opdrachtgevers</i>	4
2.5	<i>Leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap</i>	4
2.6	<i>Diner Pensant</i>	5
3	Vooruitblik	6
3.1	<i>Thema's stuurgroepvergaderingen</i>	3
3.2	<i>Activiteiten</i>	5
3.3	<i>Werkzaamheden secretariaat</i>	5
4	Deelnemers	7
4.1	<i>Samenstelling Stuurgroep</i>	7
4.2	<i>Samenstelling Ambassadors of Change</i>	8
4.3	<i>Samenstelling werkgroep Circulaire Bouweconomie</i>	8
4.4	<i>Samenstelling werkgroep BIM Opdrachtgevers</i>	9

1 Inleiding

Het Opdrachtgeversforum in de bouw is opgericht in 2005 en wordt gevormd door een stuurgroep, een tweede kring, de Ambassadors of Change, en een tweetal werkgroepen. De leden van het Opdrachtgeversforum vertegenwoordigen (semi)publieke organisaties die samen jaarlijks vele miljarden aan opdrachten uitzetten in de markt en daardoor een verschil kunnen maken. Stuurgroepleden worden op persoonlijke titel benoemd en vormen een afspiegeling van verschillende sectoren in het opdrachtgeversveld. Door deze samenstelling ontstaat een krachtig netwerk, een platform voor ideeontwikkeling, uitvoerend en resultaatgericht.

Doel van de bijeenkomsten van de stuurgroep, Ambassadors en de werkgroepen is het delen van ervaringen en het gezamenlijk vormgeven van, of bijdragen aan, initiatieven, om zo een stimulerende invloed uit te oefenen op vernieuwing in de bouw. Maatschappelijk en economisch belang staan daarbij centraal. Naast deze bijeenkomsten vinden er regelmatig bijeenkomsten plaats met vertegenwoordigers van marktpartijen en diverse (branche)organisaties.

Het Opdrachtgeversforum wil een bijdrage leveren aan het professionaliseren van de bouw door het zijn van:

- Een echt forum waar de belangrijkste (semi)publieke opdrachtgevers bij elkaar komen;
- Een netwerk en ontmoetingsplek voor professioneel opdrachtgeverschap in een (semi)publieke context (uitwisseling van ervaringen en ideeën, bespreking van casuïstiek);
- Een kennismakelaar voor professioneel opdrachtgeverschap (kennisontwikkeling en -uitwisseling);
- Een publiek toegankelijke kennisbron voor de ontwikkelde kennis en ervaring.

Het Opdrachtgeversforum in de bouw wil fungeren als aanspreekpunt, kennismakelaar, netwerk en ontmoetingsplek en moet publiek toegankelijk zijn (bedrijfsplan 2018-2022).

Hoewel het Opdrachtgeversforum formeel geen aanspreekpunt is, het heeft immers geen beslissingsbevoegdheid, is het wel een geaccepteerd gesprekspartner in de bouw. Door de diverse samenstelling van de stuurgroep fungeert deze als intermediair tussen de aangesloten organisaties en verschillende instanties, brancheorganisaties en initiatieven. Voor het verder brengen van de resultaten van deze relaties is persoonlijk commitment van stuurgroepleden van groot belang: de effectiviteit van het Opdrachtgeversforum valt of staat met de inzet van de stuurgroepleden. Ieder lid voelt zich dan ook aangetrokken tot vernieuwend opdrachtgeverschap en draagt dat binnen de eigen organisatie uit.

Voor het ontwikkelen en delen van kennis heeft het Opdrachtgeversforum in 2014 het initiatief genomen tot het oprichten van de leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap in de Bouw aan de TU Delft.

De stuurgroep en de kring daaromheen – secondanten, Ambassadors, werkgroepen en leerstoel – brengt mensen bij elkaar in de eigen organisatie en tussen organisaties met als resultaat een stevig netwerk waarin kennis en informatie wordt gedeeld.

De stuurgroep wordt ondersteund door een adviseur en het secretariaat. Het secretariaat is gevestigd bij de TU Delft, afdeling *Management in the Built Environment* van de Faculteit Bouwkunde.

2 Evaluatie 2022

2.1 Stuurgroep

De stuurgroep bestond in 2022 uit 15 leden (zie pagina 8) vanuit verschillende deelsectoren, een brede vertegenwoordiging van de bouwsector. De stuurgroep komt vijfmaal per jaar bijeen om te spreken over verschillende thema's. Elke bijeenkomst is er aandacht voor de 'lopende zaken': een aantal onderdelen dat regelmatig terugkomt, waaronder een terugkoppeling afstemmingsoverleg prijsstijgingen en het bouwberaad, het programma veiligheid, het TOPoverleg en het Diner Pensant.

Op de agenda is steeds ruimte voor een gesprek naar aanleiding van de presentaties.

2.1.1 Thema's stuurgroepvergaderingen

- 16.02.2022 Presentatie 'DGSO' door Ries Bode (DGSO).
- Presentatie 'BIM-routekaart Nationale Politie' door Sanne Ruijs (Politie).
- 20.04.2022 Presentatie 'schaarste en menskracht' door Marleen Hermans (TU Delft)
- Presentatie 'de stapeling van ambities' door Erik Boer (RVB)
- 22.06.2022 Locatiebezoek Bouwlab Haarlem, rondleiding en presentatie
- Presentatie werkgroep Circulaire Bouweconomie door Katja Nelissen (ProRail)
- 14.09.2022 Presentatie 'integraal stedelijk programmeren' door Robbert Ephraim (Mijn Aansluiting)
- 07.12.2022 Presentatie over publiek opdrachtgeverschap in de huidige context door Marleen Hermans
- Strategische agenda samen met de Ambassadors of Change.

2.2 Ambassadors of Change

De Ambassadors of Change zijn de schakel tussen de bestuurders en de organisatie en tussen de verschillende organisaties. Een groep van jonge en fris denkende doeners uit de gelederen van het forum. Doelstelling van de Ambassadors is het expliciet en breed delen van kennis en het netwerk verstevigen. Door het inzetten van netwerken in de eigen organisaties, met andere opdrachtgevers en de markt, wordt een verbinding tussen kennis, projecten en maatschappelijke opgaves gemaakt.

Elke stuurgroepvergadering is er een wisselende vertegenwoordiging van de Ambassadors aanwezig bij de stuurgroepvergaderingen om een agendapunt in te vullen en/of de stuurgroep alert te houden en te prikkelen. Ze halen op wat er gebeurt in de organisaties en controleren of ambities reëel zijn.

De Ambassadors zijn in 2022 maandelijks bij elkaar gekomen. Onderwerpen die bij de Ambassadors aan bod zijn gekomen: BIM routekaarten, stapeling van ambities, publieke waarden (mini-symposium en game), innovatie en standaardisatie, bouwstromen, kwaliteitsborging.

De Ambassadors hebben samen met het secretariaat de strategische agenda voor het Opdrachtgeversforum opgesteld en een inhoudelijke bijdrage aan het Diner Pensant geleverd. In februari hebben ze samen met de leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap in de Bouw een Forumcafé over participatie georganiseerd.

2.3 Werkgroepen

De werkgroep Circulaire Bouweconomie, gestart in het najaar van 2017, heeft in 2022 een doorstart gemaakt. Er waren dit jaar vijf bijeenkomsten, waarin vooral kennis en ervaringen werden gedeeld. Daarnaast heeft de werkgroep een presentatie gegeven voor de stuurgroepleden. De leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap neemt deel aan de werkgroep zodat wetenschappelijke kennis en praktijk samen optrekken. De leden van de werkgroep staan steeds in verbinding met andere initiatieven, zoals Platform CB'23 en het transitieteam circulaire bouweconomie.

De werkgroep BIM opdrachtgevers (BOG) is in 2014 opgericht. De deelnemers willen vanuit hun rol als opdrachtgever-eigenaar-beheerder van vastgoed en kunstwerken in Nederland, gezamenlijk maximaal bijdragen aan de ontwikkeling van uniforme informatienormen en uitwisselingsafspraken in de bouwsector. De input werd afgestemd met het Opdrachtgeversforum in de bouw en met de Bouw Digitaliserings Raad (BDR). Dorien Jongeneel (RWS) vertegenwoordigd de opdrachtgevers in de BDR. In het bestuur van het BIM-loket zitten twee leden vanuit de BOG die de opdrachtgevers vertegenwoordigen.

Afstemmingsoverleg Opdrachtgevers

Vanuit de ministeries van BZK en I&W zijn er vanaf maart 2020 sectorbrede overleggen opgestart om te komen tot goede afspraken over doorbouwen tijdens de pandemie. Dit bouwberaad komt nog steeds regelmatig bijeen om over ontwikkelingen in de sector afspraken te maken. In 2022 was niet de pandemie het onderwerp, maar de prijsstijgingen in de bouwsector ten gevolge van de oorlog in Oekraïne. In het 'afstemmingsoverleg opdrachtgevers' zijn veel opdrachtgevers en het secretariaat van het forum vertegenwoordigd. In deze overleggen werden de gemaakte afspraken met de markt, de opgestelde handelingskaders en protocollen tegen het licht gehouden en werd afgestemd hoe om te gaan met (financiële) claims van de markt. Een sterk netwerk waarin kennis wordt gedeeld en vooruit wordt gekeken naar de samenwerking met de markt.

2.4 Leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap

In 2014 is de leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap aan de TU Delft opgericht. Het initiatief hiertoe is door het Opdrachtgeversforum en de afdeling RE&H (het huidige MBE) van de TU Delft genomen om zo een bijdrage te leveren aan professionalisering van het opdrachtgeverschap van (semi)publieke organisaties.

Als doelen voor de leerstoel werden geformuleerd:

- Het professionaliseren van het vakgebied 'Opdrachtgeverschap' in de publieke sector vanuit een wetenschappelijke verdieping;
- Het bieden van een centraal aanspreekpunt voor onderzoek in dit domein;
- Het centraliseren van het (postdoctoraal) onderwijs;
- Het bieden van inhoudelijke inspiratie voor het Opdrachtgeversforum zelf en de daaraan verbonden partijen.

De leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap richt zich op het verbeteren van de professionaliteit van opdrachtgevende organisaties en het wetenschappelijk ontwikkelen van het vakgebied dat behoort bij de interactie van (semi)publieke spelers met marktpartijen bij het (her)ontwikkelen, realiseren, onderhouden

en beheren van de gebouwde omgeving. De leerstoel zet enerzijds in op kennisontwikkeling via het doen van wetenschappelijk onderzoek, en anderzijds op kennisoverdracht zowel naar masterstudenten (van Bouwkunde, Civiele Techniek en Technische Bestuurskunde) als naar de praktijk via een groot aantal incidentele en (steeds vaker) gestructureerde masterclasses en workshops.

De leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap werkt aan de hand van een meerjarig onderzoeksprogramma dat in overleg met het Opdrachtgeversforum is opgesteld. Dit programma benoemt twee onderzoeklijnen: professionele publieke organisaties en samenwerkingsvormen met private partijen.

2.5 Diner Pensant

Het Diner Pensant heeft in oktober 2022 plaats gevonden in het provinciehuis van Haarlem. Gastvrouw was Lindy Molenkamp van de provincie Noord-Holland.

Tijdens deze bijeenkomst, waar ca. 80 publieke opdrachtgevers aan deelnamen, stond waardecreatie centraal: hoe kunnen wij als publieke opdrachtgevers maximaal bijdragen aan een leefbare en duurzame wereld. De inspirerende inleiding van Geert Teisman (Erasmus Universiteit Rotterdam) werd gevolgd door een rondleiding door Paviljoen Welgelegen. In de statenzaal werd gedebatteerd onder leiding van Marleen Hermans over het maken van andere keuzes dan we gewend zijn. De middag werd plenair afgesloten met een reflectie van Jeroen Olthof (gedeputeerde van de provincie Noord-Holland).

2.6 Activiteiten 2022

11.02.2022 Forumcafé Participatie – Leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap en Ambassadors

12.10.2022 Diner Pensant. Gastvrouw is deze keer Lindy Molenkamp van de provincie Noord-Holland.

2.7 Werkzaamheden secretariaat

- Vooroverleg met voorzitter, adviseur en secretaris voor de stuurgroepvergaderingen;
- Voorbereiding en verslaglegging vijf stuurgroepvergaderingen;
- Deelname aan bijeenkomsten en ondersteunen van Ambassadors of Change;
- Deelname aan vergaderingen en ondersteunen van Werkgroep Circulaire Bouweconomie;
- Deelname en verslaglegging Afstemmingsoverleg (...) Opdrachtgevers;
- Voorzitter voorbereiden voor stuurgroep veiligheid;
- Contact onderhouden met BOG;
- Organisatie InfraTech, Werksessie en Forumcafés;
- Organisatie TOPoverleg en andere overleggen met brancheverenigingen;
- Contact onderhouden met diverse organisaties (PIANOO, De Bouwcampus, Neerlands Diep, Bouwberaad, etc.);
- Organisatie Diner Pensant;
- Communicatie en website actueel houden;
- Informatieverzoeken afhandelen;
- Financiële jaarafroning en lopende financiën.

3 Vooruitblik

Om de opgave waar publieke organisaties in de bouw voor staan - 1.000.000 woningen en bijbehorende voorzieningen en infra realiseren, duurzaam assetmanagement (onderhouden, renoveren, transformeren en verduurzamen van bestaande assets) en de energietransitie - willen de leden van het Opdrachtgeversforum komende periode samen werken aan duurzaam, professioneel opdrachtgeverschap.

3.1 Strategie

Als publieke opdrachtgevers:

- Werken we samen: binnen organisaties, tussen opdrachtgevers, met de markt en andere stakeholders. Zo kunnen we informatie en kennis uitwisselen en afstemmen en beleidsdoelen en ambities bij elkaar brengen;
- Werken wij duurzaam: circulair, emissieloos, rekening houdend met biodiversiteit en klimaat adaptief. Ook werken we samen aan de energietransitie;
- Zorgen we ervoor dat onze projecten maakbaar zijn: we werken efficiënt, maken optimaal gebruik van het beschikbare arbeidspotentieel, en brengen de transactiekosten omlaag;
- Dragen we bij aan veiligheid in de bouwsector, zowel rondom de bouwplaats als in onze organisaties;
- Zorgen we voor toekomstbestendige en flexibele organisaties die kunnen omgaan met onzekerheden en kunnen inspelen op schaarste en prijsschommelingen ten gevolge van (geo)politieke en demografische veranderingen.

3.2 Thema's 2023 – 2024

In 2023 en 2024 ligt de focus op de thema's

- Programmatisch werken, om strategische doelen te realiseren
- Integraal samenwerken, in gebieden, opgaves en programma's
- Innovatie, standaardisatie en digitalisering: proces- en productinnovaties, IFD en meer, databeheer en datamanagement.

Het Opdrachtgeversforum in de bouw biedt een robuust netwerk. Het netwerk vergroot de slagkracht van organisaties en biedt een podium voor initiatieven van en door de leden. Samen zijn de leden een echte 'doorzettingsmacht': voor veranderingen in de sector zijn samenwerkende opdrachtgevers van cruciaal belang. Door samen te werken in nieuwe arrangementen kunnen we processen aanjagen en inkoop inzetten voor innovatie.

De tweemaandelijksse bijeenkomsten zijn zinvol voor het uitwisselen van kennis, inspiratie en het bespreken van casuïstiek. Hierbij gaat het niet alleen om het delen van goede voorbeelden, maar ook om het delen van ervaringen met complexe opgaven, vraagstukken en het leren van fouten. Hiervoor is een open en veilige omgeving nodig, waar stuurgroepleden en Ambassadors zich kwetsbaar durven opstellen.

Van de stuurgroep kan niet worden verwacht dat zij gezamenlijk beslissingen nemen: de leden zitten op persoonlijke titel en hebben een zeer diverse achterban. Wel kan de stuurgroep gezamenlijk initiatieven ondersteunen, bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid en circulariteit, en richting geven, bijvoorbeeld in de gezamenlijke programma's.

4 Deelnemers

4.1 Samenstelling Stuurgroep

In februari 2022 hebben Michèle Blom en Mirjam de Boer afscheid genomen van de stuurgroep. Jean Luc Beguin (Rijkswaterstaat) en Sybren Haan (Schiphol) hebben hen opgevolgd. Ronald Nomes (gemeente Den Haag) is in september opgevolgd door Martiene Branderhorst. In december namen zowel Ans Rietstra als Roger Mol voor het laatst deel aan de stuurgroep. Zij zullen in 2023 opgevolgd worden door Riet Schroven (ProRail) en Annuska Bloemert (Rijksvastgoedbedrijf). Lindy Molenkamp neemt de rol van voorzitter op zich.

Samenstelling stuurgroep per 31-12-2022

Stuurgroepleden	Organisatie
Lindy Molenkamp (voorzitter)	Provincie Noord-Holland
Annuska Bloemert	Rijksvastgoedbedrijf
Bas Takens	Erasmus Universiteit Rotterdam
Gerben Wigmans	Gemeente Rotterdam
Henk Peter Kip	Mitros
Jan van Oorschot	Stedin
Jean Luc Beguin	Rijkswaterstaat
Martiene Branderhorst	Gemeente Den Haag
Pieter Janssen	Hoogheemraadschap van Delfland
René Bleeker	Radboud UMC
Riet Schroven	ProRail
Rob Haans	De Alliantie
Ryan van der Ven	Nationale Politie
Sebastiaan de Wilde	NS Stations
Sybren Haan	Schiphol Group
Marleen Hermans (adviseur)	TU Delft
Hanneke Veldhuis (secretaris)	TU Delft

Ondersteuning	
Manja Stalman	TU Delft

4.2 Samenstelling Ambassadors of Change

Samenstelling AoC per 31-12-2022

Ambassadors	Organisatie
Alexander Bletsis (voorzitter)	Provincie Noord-Holland
Barthjeu Ammerlaan	Stedin
Ben van der Kemp	Erasmus Universiteit Rotterdam
Sander Bucx	Schiphol Group
Diederik van Zanten	Gemeente Rotterdam
Erik Boer	Rijksvastgoedbedrijf
Hanneke Veldhuis	TU Delft
Li Ling Tjoa	Nationale Politie
Jan Theunissen	De Alliantie
Jerry Lok	NS Stations
Luc Grooten	ProRail
Marjolein Witteveen	Scheldestromen
Marlotte Koster	Rijkswaterstaat
Ron Sierink	Mitros

4.3 Samenstelling werkgroep Circulaire Bouweconomie

Samenstelling werkgroep CBE per 31-12-2021

Deelnemers werkgroep	Organisatie
Katja Nelissen (voorzitter)	ProRail
Alexander Bletsis	Provincie Noord-Holland
Başak Karabulut	Rijksvastgoedbedrijf
Claartje Vorstman	Rijkswaterstaat
Cor Luijten	Gemeente Rotterdam
Frans Noordberger	Provincie Noord-Holland
Hanneke Veldhuis	TU Delft
Janneke Kamstra	Rijksvastgoedbedrijf
Pedram Soltani	TU Delft
Pieter Huiszoon	Schiphol Group
Ruben Buno Heslinga	Mitros

4.4 Samenstelling werkgroep BIM Opdrachtgevers

Samenstelling werkgroep BOG per 31-12-2022

BOG	Organisatie
Hans Loonen (voorzitter)	Rijksvastgoedbedrijf
Hans Elsinga (secretaris)	Rijksvastgoedbedrijf
Henkjan van Meer	Unie van Waterschappen
Jacco Maan	Vidomes
Jack Amesz	Gemeente Den Haag
Maaïke Beerepoot	Rijkswaterstaat
Marcel Sukel (agendalid)	Provincie Noord-Holland
Menno van de Groep	ProRail
Pieter van Teeffelen	BIM loket
Ray Klumpert	TU Twente (vertegenwoordiger HOI)
Rob van der Werff	Provincie Flevoland
Roeland Allewijn	Rijkswaterstaat (Afvaardiging BDR)
Ronald Zandbergen	Gemeente Rotterdam
Ryan van de Ven	Nationale Politie
Sjak Arts	Provincie Gelderland

Ondersteuning	
Anne-Beth Broeders (notulist BOG en werkgroepen)	ABD

BOG vaste vervangers	Organisatie
Louk Heinders	Nationale Politie
Maaïke Beerepoot	Rijkswaterstaat

Werkgroep B&U	Organisatie
Andreas Toufexes	ProRail
Diane van Herpen	Eigen Haard
Dik Spekkink	BIM loket
Hans Elsinga (voorzitter B&U)	Rijksvastgoedbedrijf
Harold van Klinken	De Nederlandse Bank
Jack Amesz	Gemeente Den Haag
Jack Visser	UMCG
Jan Fock	Vestia
Jan Jaap Zijl (agendalid)	Erasmus MC
Jasper Garssen	Universiteit Utrecht
Marc van Leusen	Rijksvastgoedbedrijf
Michiel van Wezel	Aedes
Ray Klumpert	Universiteit Twente
Robert Versteeg	Aedes
Ronald van Woezik	Nationale Politie
Rutger van Hezik (agendalid)	Rijksvastgoedbedrijf
Rutger de Koning (gast)	Bouwinvest
Sanne Ruis	Nationale Politie
Tijn Brands (agendalid)	Rijksvastgoedbedrijf

Werkgroep GWW	Organisatie
Anja van der Ven	Gemeente Rotterdam
Benno Koehorst	Rijkswaterstaat
Eric van Oosterom	Rioned
Hanneke Schrage	Gemeente Amsterdam
Jack Amesz	Gemeente Den Haag
Jan-Pieter Eelants (agendalid)	CROW
Joseph Steenbergen	Gemeente Amsterdam
Maaïke Beerepoot (voorzitter GWW)	Rijkswaterstaat
Marcel Sukel	Provincie Noord-Holland
Marjoleine Jonker (agendalid)	ProRail
Niels Reyngoud	Provincie Gelderland
Thymo van den Brug	ProRail
Timon Knigge	Waternet